

พัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

โดย

นายไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ค.บ. (เกียรตินิยม)

002191

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาบริหารการศึกษ

พ.ศ. 2516

J16804764

Development of Universities in Thailand

Mr. Paitoon Sinlarat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

.....

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ
.....

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ชื่อ

แผนกวิชา

ปีการศึกษา

พัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

นายไพฑูรย์ สีนลารัตน์

บริหารการศึกษาศึกษา

2516.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์จุดกำเนิดความเป็นมา เพื่อเปรียบเทียบวิวัฒนาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย ✓
2. ประมวลข้อมูลและประเมินโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อคู่มือของมหาวิทยาลัยในอนาคต

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเรื่องพัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จากวิทยานิพนธ์ หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคล วารสารภาษาไทยและต่างประเทศ กฎหมายรายงานการประชุม บันทึก ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ของทางราชการ
2. สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นมาของมหาวิทยาลัย
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้อจากการศึกษาค้นคว้า เอกสารและจากการสัมภาษณ์บุคคล เรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์

สรุปผลการวิจัย

ก่อนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยนั้น การศึกษาของไทยแยกออกเป็น 2 สายคือ สายสามัญ เรียนวิชาสามัญทั่วไป และสายวิสามัญเรียนวิชาชีพต่าง ๆ ในปี 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นโรงเรียนในสายวิชาชีพขึ้นเป็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2476 ด้วยเจตจำนงที่จะส่งเสริมความรู้ด้านการศึกษา เมืองการปกครองให้กว้างขวางไปสู่ประชาชน ในปี พ.ศ. 2486 มีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นพร้อมกัน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร จัดสอนวิชาต่าง ๆ ตามชื่อของมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2499 จึงมีสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติขึ้น แต่มายุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2502 เพราะจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นแทน

เมื่อตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นแล้วก็ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก 5 แห่ง เพื่อช่วยในการเร่งรัดพัฒนาประเทศคือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดตั้งในปี พ.ศ. 2507 มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดตั้งในปี พ.ศ. 2508 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จัดตั้งในปี พ.ศ. 2509 และในปี พ.ศ. 2511 และ 2514 ก็ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามลำดับ

ในด้านหลักสูตรและการสอน เมื่อเริ่มตั้งมหาวิทยาลัยนั้นรับผู้จบชั้นมัธยม 6 ต่อมาจึงรับผู้จบชั้นมัธยม 8 ปี พ.ศ. 2479 เริ่มรับผู้จบชั้นเตรียมอุดมจนในปัจจุบันจึงรับเฉพาะผู้จบชั้นเตรียมอุดมหรือ ม.ศ. 5 เขาสอบคัดเลือกเท่านั้น วิธีการสอนส่วนใหญ่ทุกสมัยเน้นการบรรยาย การประชุมอภิปรายกลุ่มย่อยมีไม่มากนัก บางวิชาจะมีการทดลองประกอบด้วย การศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีในชั้นปริญญาโทซึ่งเปิดสอนในปี พ.ศ. 2476 และเอก ซึ่งเปิดสอนในปี พ.ศ. 2483 ใช้วิธีการสัมมนาและวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นหลักสำคัญ การวัดผลนั้นส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบและการเก็บคะแนนระหว่างปีบางแห่งก็มีวิทยานิพนธ์และการฝึกงานด้วย คะแนนที่ได้ทุกสมัยต่างให้คะแนนคล้ายคลึงกันคือระบบคะแนนเต็ม 100 หรือเต็ม 20 ในปี พ.ศ. 2476 นอกจากนั้นก็ให้เป็นตัวอักษร A, B, C, D, และ F รวมทั้งการให้ผ่านหรือไม่ให้ผ่านด้วย

งานวิจัยในมหาวิทยาลัยมีพัฒนาการช้า ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยส่วนบุคคลหรือเป็นการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต การส่งเสริมงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเพิ่งมาเริ่มต้นในปี 2509 และ

2514 นี้เอง โดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จัดตั้งสำนักวิจัยและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตั้งทุนวิจัยขึ้นตามลำดับ

การบริการชุมชนในนามของมหาวิทยาลัย เริ่มที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีสำนักส่งเสริม
เสริมฝึกอบรมในปี 2513 และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ตั้งสำนักฝึกอบรมมาแต่ปี 2509
เท่านั้น นอกจากนั้นเป็นงานค่ายอาสาสมัครของนิสิตซึ่งเริ่มมาแต่ปี 2501 ในปัจจุบันมีจัดทำ
กันเกือบทุกมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยของไทยในปัจจุบันอยู่ในความควบคุมดูแลของทบวงมหาวิทยาลัยของ
รัฐและเริ่มหันมามีบทบาทกับสิ่งแวดล้อมรอบสถาบันมากยิ่งขึ้น แต่ยังมีแนวโน้มในอนาคตจะคง
รูปเดิมอยู่คงเปลี่ยนแปลงเฉพาะเรื่องปริมาณเท่านั้น เพราะในโครงการพัฒนาของแต่ละมหา
วิทยาลัยไม่บังแนวคิดใหม่และหลักประกันคุณภาพอย่างเพียงพอ.

Thesis Title Development of Universities in Thailand
Name Mr. Paitoon Sinlarat
Department Educational Administration
Academic Year 1973

Abstract

Objectives

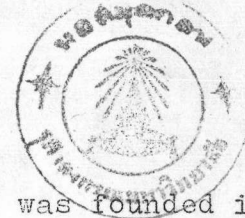
1. To analyze and compare the foundation and development of Universities in Thailand
2. To collect data on university development and assess university development program so as to see the future trend of universities

Methods

1. Studying university development in Thailand from thesis, history books, biographies, Thai and foreign journals, university acts, reports, minutes of meeting.
2. Interviewing those who know about the development of universities in Thailand

Major Findings

Before the first university in Thailand came into existence, education in Thailand was divided into two streams: academic stream and vocational stream. By the Royal Command of H.M. King Vajiravute in 1917, the status of the Civil Service College, a college in the vocational stream, was raised to that of a university: it was named Chulalongkorn University, which is the first university in Thailand. In 1933, the University of Moral and Political Sciences which later became Thammasat University was founded as the second university in Thailand. The primary concern of the university was to promote knowledge about law, politics and administration to the people, In 1943 the university of Medical Science, which later became Mahidol - University, Kasetsart University and Silpakorn University were founded to teach course in those discipline relating to the name

of universities. The National University Council was founded in 1956 and was replaced by the National Education Council in 1959

Five universities were established to help developing country, Chiangmai University was established in 1964 Khon Kaen University in 1965, National Institute of Development Administration in 1966 The Prince of Songkla University in 1968, and Ramkhamhaeng University in 1969.

From 1917 on graduates from Matayom suksa 3 (Grade 10) were accepted to the university. Until 1935 applicants to the university must finish Matayom suksa 5 (Grade 12) and pass the entrance examination. Most of the teaching methods used are lecture type. Conference and group discussion rarely exist. The graduate program started in 1933 with teaching methods including seminar type as well as independent study. The students are graded from their final examination, mid year examination, test, thesis and training. The grading system was the percentage type. The letter system and pass-fail system were introduced in 1933.

Research activities in the universities have had a slow development. Most of the research done are personal or student thesis. In 1966, the Office of the Research Activities was founded at NIDA and in 1966 Chulalongkorn University established the research fund to promote research activities in the universities.

University services were originated at NIDA with the creation of the Office of Training Promotion in 1966, later at Kasetsart University in the year 1970, and Student volunteer Camp started in 1958, which has been operated actively in most universities.

Universities, in Thailand are at present under the supervision of the State University Bureau. They are at the moment paying attention to the environment the future trend of university development emphasize on the quantitative aspect of the university. University Development Program rarely reflects the educational quality nor new ideas.

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาด อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด จนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ ศกสตรกจว. อดุลย วุฒาภิทย ศาสตราจารย์นายแพทย์สุค แสงวิเชียร รองศาสตราจารย์ แสง จันทร์งาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุต นิมเสมอ อาจารย์เบ็ลื่อง ณ นคร แพทย์หญิง ประทีน วิริยะวิทย์ ในการให้สัมภาษณ์ชี้แจงข้อเท็จจริงและให้ความรู้ในเรื่องรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานทำให้ผู้วิจัยได้รับความกระจ่างในปัญหาต่าง ๆ ความอนุเคราะห์ของท่านเหล่านี้เป็นส่วนประกอบอันสำคัญยิ่งที่ช่วยให้งานของผู้วิจัยประสบผลสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

ไพฑูรย์ สีนลาภรัตน์

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. การคิดคะแนนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	99
2. แสดงคณะวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยตามยุคต่าง ๆ	160

	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
	กิตติกรรมประกาศ.....	ค
	รายการตารางประกอบ.....	ง
	บท	
1	บทนำ	
	ความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	1
	งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	5
	ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	11
	ข้อจำกัดของการวิจัย	11
	ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย.....	11
	วิธีการวิจัย.....	12
	การเสนอขอมูล.....	12
2	ปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรก.....	14
	อิทธิพลของแนวคิดต่างประเทศ.....	14
	ความต้องการ ข้าราชการพลเรือน	19
	ข้อเสนอเกี่ยวกับอุดมศึกษาของกระทรวงธรรมการ.....	22
	สถาบันอุดมศึกษาก่อนการจัดตั้งมหาวิทยาลัย.....	26
3	มหาวิทยาลัยในสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2459 - พ.ศ. 2474)	32
	การจัดตั้ง.....	32
	หลักสูตรและการสอน.....	34
	การวิจัย.....	44
	การบริการชุมชน.....	45
	สรุปและวิเคราะห์.....	46

4	มหาวิทยาลัยในสมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475-พ.ศ.2485)	48
	พ.ศ. 2485)	48
	การจัดตั้ง.....	48
	หลักสูตรและการสอน.....	53
	การวิจัย.....	69
	การบริการชุมชน.....	70
	สรุปและวิเคราะห์.....	70
5	มหาวิทยาลัยตามความต้องการของหน่วยงาน (พ.ศ. 2486- . . .)	
	พ.ศ. 2501).....	73
	การจัดตั้ง.....	73
	หลักสูตรและการสอน.....	79
	การวิจัย.....	100
	การบริการชุมชน.....	101
	สรุปและวิเคราะห์.....	103
6	มหาวิทยาลัยในสมัยการเร่งรัดพัฒนาประเทศ (พ.ศ. 2502- พ.ศ.2515)	105
	การจัดตั้ง.....	105
	หลักสูตรและการสอน.....	114
	การวิจัย.....	127
	การบริการชุมชน.....	129
	สรุปและวิเคราะห์.....	130
7	ปัจจุบันและอนาคตของมหาวิทยาลัยไทย.....	133
	การปรับปรุงระบบบริหารมหาวิทยาลัย.....	133
	การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัย:.....	140
	มหาวิทยาลัยกับภาวะแวดล้อม.....	143
	โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย.....	147

	สรุปและวิเคราะห์.....	149
8	สรุปการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ.....	151
	สรุป.....	151
	อภิปราย.....	157
	เสนอแนะ.....	159
	บรรณานุกรม.....	164
	ภาคผนวก.....	174